

Ammattiliitto Pron lausunto valtioneuvoston asetuksesta rakentamisen suunnittelutehtävien ja työnjohtotehtävien vaativuusluokkien määräytymisestä sekä tehtävissä edellytettävistä koulutuksista

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/5492/2024

Kommentit koskien asetusluonnoksen 10. luku (vastaavan työnjohtajan työnjohtotehtävien vaativuus)

Tavanomaisen vaativuusluokan osalta erityisen hyvää on, että tunnustetaan mahdollisuus hankkia osaamista muutenkin kuin kohdassa mainittujen tutkintojen kautta.

Luokkien vaativa ja erittäin vaativa osalta ei huomauttamista.

Luokan poikkeuksellinen osalta perustelumuiotissa todetaan, että kyseessä tulisi olla poikkeuksellinen rakennuskohde ja luokkaa tulisi käyttää säästeliäästi. Tästä olemme hyvin vahvasti samaa mieltä, etenkin kun iso osa kokeneita vastaavia työnjohtajia, joilla on rakennusmestarin teknikkokoulutus, on rajattu pois.

Pykälää ja perustelumuiotiota lukiessa syntyy kuva melko kategorista luokittelusta, milloin kyseessä on poikkeuksellinen kohde. Esimerkkeinä mainitaan vaikkapa ostoskeskukset, sairaalat tai yli 16 kerroksiset rakennukset. Katsomme, että tämä luokittelu on liian kategorinen ja sulkee ison osan ammattitaitoisesta työnjohdosta pois näistä tehtävistä. Koska kyseinen luokka on kuitenkin rakentamislaisissa vahvistettu koulutusvaatteiden osalta, tulisi luokittelun käyttämisessä olla pidättyväinen ja edellytysten osalta hyvin tiukka. Poikkeuksellisuuden vaatimuksen tulisi kohdistua rakennustekniikan teoreettisiin erityisvaatimuksiin, joita ei voida pitkällä ja laajalla kokemuksella korvata. Rajaa ei pitäisi vetää yksinomaan kohteen koon tai käyttötarkoituksen mukaan.

Kommentit koskien asetusluonnoksen 11. luku (vastaavan työnjohtajan työnjohtotehtävien vaativuus)

Koulutusvaatimuksissa oli mainittu tutkintoja, joita ei ole tai ei ole ollut olemassa. Asetuksen voimaantullessa julkista valtaa käytetään suhteessa yksilöön, siksi on tärkeää, että käytetyt termit ovat oikeita ja osaaminen on todennettavissa asianomaisin todistuksin.

Työelämässä on tällä hetkellä runsaasti kvv-työnjohtajan työnjohtotehtävissä toimivia henkilöitä, joiden muodollinen pätevyysvaatimus ei välttämättä täyty tulevaisuudessa kaikkien vaativuusluokkien osalta, vaikka he tällä hetkellä ovat viranomaisen mukaan tehtävään päteviä. Näiden henkilöiden ammattipätevyyden osoittamismahdollisuuksista on huolehdittava ja työssä hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen on varmistettava siten, että se on ao. henkilöille kustannusneutraalia.

Kommentit koskien asetusluonnoksen 12. luku (Kvv-työnjohtajan työnjohtotehtävien vaativuus)

Koulutusvaatimuksissa oli mainittu tutkintoja, joita ei ole tai ei ole ollut olemassa. Asetuksen voimaantullessa julkista valtaa käytetään suhteessa yksilöön, siksi on tärkeää, että käytetyt termit ovat oikeita ja osaaminen on todennettavissa asianomaisin todistuksin. Työelämässä on tällä hetkellä runsaasti iv-työnjohtajan työnjohtotehtävissä toimivia henkilöitä, joiden muodollinen pätevyysvaatimus ei välttämättä täyty tulevaisuudessa kaikkien vaativuusluokkien osalta, vaikka he tällä hetkellä ovat viranomaisen mukaan tehtävään päteviä. Näiden henkilöiden ammattipätevyyden osoittamismahdollisuuksista on huolehdittava ja työssä hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen on varmistettava siten, että se on ao. henkilöille kustannusneutraalia.

Kommentit asetuksen voimaantuloa koskevaan pykälään 55

Asia tulee koskemaan laajaa joukkoa. Perustelumuistion mukaan 15000–20000 rakennusalan asiantuntijaa. Tämä tulee aiheuttamaan erittäin suuren työkuorman pätevyyskysymyksiä myöntäville tahoille. Pahimmillaan joudutaan tilanteeseen, että rakennusprojektien käynnistyminen viivästyy, koska pätevällä henkilöstöllä ei ole paperit vielä kunnossa. Nyt mainittu siirtymäsäännös esittää, että voimassa olevat luvat jatkuvat tulevaisuudessakin. Tämä on hyvä asia, mutta koska nykyisen käytännön mukaan lupa loppuu projektin valmistuessa, ei siitä ole riittäväksi avuksi siirtymäkaudelle.

Muut kommentit perustelumuistioon

Uudistuksessa on positiivista pyrkimys yhtenäistää käytäntöjä ja pätevyysvaatimuksia erilaisissa rakennusalan suunnittelu- ja työnjohtotehtävissä. Nykyinen käytäntö on johtanut eriarvoiseen toimintaan kaupunkien rakennusvalvontojen tulkitsessa määräyksiä omalla tavallaan.

Myös se, että pätevyudet olisivat pysyvämmän laatuista, eikä niitä eikä niitä haettaisi jokaista kohdetta varten uudestaan, on hyvä ja kannatettava ajatus. Tämä helpottaa hallinnollista taakkaa ja myös yritysten mahdollisuutta suunnitella henkilöstön sijoittamista tuleviin kohteisiin.

Rakentamislaisissa ja tässä asetuksessa jää osittain epäselväksi, mikä taho tulevaisuudessa hyväksyy pätevyudet. Julkisessa keskustelussa on mainittu yksityisen FISE Oy:n tai jonkun muun vastaavan yksityisen yrityksen käyttäminen tarkoitukseen. Pidämme tätä toimintamallia ongelmallisena, koska kyseessä ovat yksityiset yritykset päättämässä yksittäisen ihmisen oikeudesta harjoittaa ammattiaan. Avoimna on myös kysymykset, miten toimitaan, jos hakija ja pätevyyden myöntävä taho jäävät erimielisyyksiä. Ennen kuin asetus saatetaan voimaan, tulisi selvittää valitusoikeus ja muut oikeusturvakeinot.

Kommentit liitteeseen 11, Koulutusvaatimukset vastaavan työnjohtajan työnjohtotehtävissä

Ongelmallista on koulutusvaatimusten hyvin tarkat opintopistemäärät. Iso osa suomalaisista vastaavista työnjohtajista on rakennusmestareita, joilla on taustallaan teknikkokoulutus. Teknikkokoulutus on lopetettu -90 luvun lopussa, joten nuorimmillakin opintojen päättymisestä on lähes kolmekymmentä vuotta. Noin pitkän ajan takaa yksittäisten opintojen osoittaminen on hyvin haasteellista. Katsommekin, että vanhempien tutkintojen osalta tulisi tehdä kategorinen päätös, että ne täyttävät esitetyt vaatimukset, jos ne ovat suoritettu rakennustekniikkaan liittyvillä linjoilla. Vähintäänkin siirtymäajoilla pitäisi antaa mahdollisuus hankkia tarvittavaa selvitystä.

Pätevyysvaatimukset ovat kiinteässä yhteydessä rakennuslain määräyksiin. Koemme ongelmallisena sen, että tässä yhteydessä ei käsitellä työkokemuksen roolia. Rakennuslaki toteaa melko yleisluonteisesti työkokemusvuodet, mutta jättää niiden sisällön abstraktiksi. Mielestämme lain muotoilu kertoo kokemuksen vähäisestä arvostuksesta suhteessa muodolliseen koulutukseen.

Kommentit liitteeseen 12 Koulutusvaatimukset kvv-työnjohtajan työnjohtotehtävissä

Koulutusvaatimuksissa oli mainittu tutkintoja, joita ei ole tai ei ole ollut olemassa. Asetuksen voimaantullessa julkista valtaa käytetään suhteessa yksilöön, siksi on tärkeää, että käytetyt termit ovat oikeita ja osaaminen on todennettavissa asianomaisin todistuksin.

Työelämässä on tällä hetkellä runsaasti kvv-työnjohtajan työnjohtotehtävissä toimivia henkilöitä, joiden muodollinen pätevyysvaatimus ei välttämättä täyty tulevaisuudessa kaikkien vaatimusluokkien osalta, vaikka he tällä hetkellä ovat viranomaisen mukaan tehtävään päteviä. Näiden henkilöiden ammattipätevyiden osoittamismahdollisuuksista on huolehdittava ja työssä hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen on varmistettava siten, että se on ao. henkilöille kustannusneutraalia.

Kommentit liitteeseen 13 Koulutusvaatimukset iv-työnjohtajan työnjohtotehtävissä

Koulutusvaatimuksissa oli mainittu tutkintoja, joita ei ole tai ei ole ollut olemassa. Asetuksen voimaantullessa julkista valtaa käytetään suhteessa yksilöön, siksi on tärkeää, että käytetyt termit ovat oikeita ja osaaminen on todennettavissa asianomaisin todistuksin.

Työelämässä on tällä hetkellä runsaasti iv-työnjohtajan työnjohtotehtävissä toimivia henkilöitä, joiden muodollinen pätevyysvaatimus ei välttämättä täyty tulevaisuudessa kaikkien vaatimusluokkien osalta, vaikka he tällä hetkellä ovat viranomaisen mukaan tehtävään päteviä. Näiden henkilöiden ammattipätevyiden osoittamismahdollisuuksista on huolehdittava ja työssä hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen on varmistettava siten, että se on ao. henkilöille kustannusneutraalia.